

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA

CYKL KSZTAŁCENIA OD 2021 DO 2025

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu	Historia polskiej myśli pedagogicznej			
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim			
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)	Przedmiot obowiązkowy fakultatywny (specjalistyczny) do wyboru			
Rok/semestr	2022/2023; semestr III			
Dyscyplina	Pedagogika			
Język wykładowy	j. polski			
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	Prof. dr hab. Roman Pelczar			
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot	Prof. dr hab. Roman Pelczar			
Wymagania wstępne	Ogólna wiedza z zakresu historii powszechnej oraz historii Polski.			
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU				
(syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Treści kształcenia ukierunkowane są na realizację następujących celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczestników zajęć z rozwojem polskiej myśli edukacyjnej i praktyki pedagogicznej na przestrzeni wieków; - ukazanie związków myśli pedagogicznej i problematyki edukacyjnej z formami kultury umysłowej, przemianami społecznymi i cywilizacyjnymi; - rozwijanie myślenia kategoriami ciągłości i rozwoju kierunków wychowania i praktyki edukacyjnej; - rozwijanie kompetencji poznawczych umożliwiających identyfikację i określenie podstawowych cech idei, doktryn, myśli edukacyjnych, teorii pedagogicznych. 				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)

		(symbol)		
Wiedza	Zna i rozumie			
Lp.				
1.	Dorobek polskiej myśli pedagogicznej, poglądy wybranych przedstawicieli teorii i praktyki edukacyjnej od średniowiecza do czasów współczesnych	P8S_WG/1	wykład konwersatoryjny ćwiczenia	- obserwacja i rozmowa ze studentem podczas wykładu - obserwacja i rozmowa ze studentem podczas prowadzonej przez niego analizy tekstu
2.	Główne czynniki warunkujące rozwój polskiej myśli pedagogicznej, jej powiązania z przeobrażeniami społecznymi i cywilizacyjnymi.	P8S_WG/2	wykład konwersatoryjny ćwiczenia	- obserwacja i rozmowa ze studentem podczas wykładu - obserwacja i rozmowa ze studentem podczas prowadzonej przez niego analizy tekstu
3.	Metodologię badań naukowych stosowaną w naukach społecznych	P8S_WG/3	ćwiczenia	- przygotowanie przez studenta prezentacji ukazującej proces badawczy w naukach społecznych
Umiejętności	Potrafi			
Lp.				
1.	Wykorzystywać wiedzę z historii myśli pedagogicznej do oceny wybranych postulatów pedagogicznych oraz przykładów praktyki	P8S_UW/1	ćwiczenia	- obserwacja aktywności studenta podczas analizy tekstów

	pedagogicznej występujących w dziejach oświaty i wychowania. Potrafi zaprojektować badania z zakresu historii polskiej myśli pedagogicznej.			- przygotowanie przez studenta i zaprezentowanie projektu badań własnych
2.	Dokonywać analizy i oceny wyników badań naukowych z zakresu historii myśli pedagogicznej, ich wkładu w rozwój tej dyscypliny.	P8S_UW/2	ćwiczenia	- zaprezentowanie przez studenta wyników wybranych badań i przedstawienie ich walorów poznawczych oraz praktycznych
3.	Komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym.	P8S_UK/1 P8S_UK/5	ćwiczenia	- konwersacja ze studentem podczas analizy tekstów (w tym obcojęzycznych)
4.	Upowszechniać wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych.	P8S_UK/2	ćwiczenia	- przygotowanie przez studenta referatu na temat: „Możliwości popularyzacji wyników działalności badawczo-rozwojowej, innowacyjnej i wynalazczej w skali krajowej i międzynarodowej”
5.	Inicjować debatę.	P8S_UK/3	ćwiczenia	- przygotowanie przez studenta projektu debaty nad wybranym problemem z zakresu historii polskiej myśli pedagogicznej
6.	Uczestniczyć w dyskursie naukowym poświęconym problemom z zakresu historii	P8S_UK/4	ćwiczenia	- obserwacja studenta podczas konwersacji

	polskiej myśli pedagogicznej.			oraz pracy w grupie
Kompetencje społeczne	Jest gotów do			
Lp.				
1.	Krytycznej oceny dorobku w ramach danej dyscypliny	P8S_KK/1	ćwiczenia	obserwacja aktywności studenta podczas zajęć
2.	Uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S_KK/3	ćwiczenia	obserwacja aktywności studenta podczas zajęć
3.	Inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P8S_KO/2	ćwiczenia	obserwacja aktywności studenta podczas zajęć

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW₁

Semestr (nr)	Wykł.	Ćwiczenia	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
III	5	10	—	—	—	0

METODY DYDAKTYCZNE

- wykład problemowy;
- ćwiczenia: analiza tekstów źródłowych z dyskusją, praca w grupach;

TREŚCI PROGRAMOWE

Wykłady:

- Wychowanie i oświata w Polsce w epoce średniowiecza na tle innych krajów europejskich.
- Szkolnictwo katolickie w Polsce w XVI-XVIII w. na tle innych krajów europejskich.
- Kształcenie dziewcząt w Polsce w okresie XVI-XVIII w. na tle innych krajów europejskich.
- Szkolnictwo na ziemiach polskich w okresie rozbiorów.
- Szkolnictwo w okresie II Rzeczypospolitej.
- Oświata w Polsce w okresie powojennym.

Ćwiczenia:

- Zachodnioeuropejska i polska myśl pedagogiczna w okresie Odrodzenia (Erazm z Rotterdamu, T. Morus, J. L. Vives, S. Marycjusz, S. Petrycy, A. F. Modrzewski, E. Gliczner).
- Polska myśl pedagogiczna w Oświeceniu (S. Konarski, S. Popławski, H. Kołłątaj, S. Staszic).
- Polska myśl pedagogiczna i szkolnictwo w zaborze pruskim (B. F. Trentowski, A. Cieszkowski, K. Liebelt, E. Estkowski), germanizacja oświaty dla ludności polskiej.
- Pedagogika pozytywistów warszawskich (H. Wernic, A. Dygasiński, S. Karpowicz, B. Prus, J. W. Dawid) i

rusyfikacja szkolnictwa dla ludności polskiej w zaborze rosyjskim.

- Autonomia galicyjska i działalność Rady Szkolnej Krajowej.

- Główne nurty pedagogiki w Polsce w dwudziestolecu międzywojennym (H. Rowid, H. Jordan, J. Korczak, H. Radlińska, M. Grzegorzewska, Z. Mysłakowski, L. Zarzecki, K. Sołnicki).

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

1. Wykłady: obecność i aktywny udział w konwersacji prowadzonej podczas wykładu.

2. Ćwiczenia:

Na ocenę 5,0

- zaprezentowanie wybranych wyników badań z zakresu historii myśli pedagogicznej z ukazaniem ich walorów poznawczych i praktycznych;

- przygotowanie referatu na temat: „Możliwości popularyzacji wyników działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej w skali krajowej i międzynarodowej”;

- opracowanie projektu debaty nad wybranym problemem z zakresu historii polskiej myśli pedagogicznej;

- przygotowanie prezentacji ukazującej proces badawczy w naukach społecznych;

- przygotowanie projektu badań własnych na wybrany temat;

- aktywny udział w zajęciach.

Na ocenę 4,0

- zaprezentowanie wybranych wyników badań z zakresu historii myśli pedagogicznej z ukazaniem ich walorów poznawczych i praktycznych;

- przygotowanie prezentacji ukazującej proces badawczy w naukach społecznych;

- przygotowanie projektu badań własnych na wybrany temat;

- aktywny udział w zajęciach.

Na ocenę 3,0

- przygotowanie projektu badań własnych na wybrany temat;

- opracowanie projektu debaty nad wybranym problemem z zakresu historii polskiej myśli pedagogicznej;

- aktywny udział w zajęciach.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	-
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	15
SUMA GODZIN	30

SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0
LITERATURA	
Literatura podstawowa:	<p>Aries P., <i>Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach</i>, Gdańsk 1995.</p> <p>Bartnicka K., Szybiak I., <i>Zarys historii wychowania</i>, Warszawa 2001.</p> <p>Baszkievicz J., <i>Młodość uniwersytetu</i>, Warszawa 1963.</p> <p>Bobrowska-Nowak W., <i>Historia wychowania przedszkolnego</i>, Warszawa 1978.</p> <p>Draus J., Terlecki R., <i>Historia wychowania XIX-XX w.</i>, t. 2, Kraków 2005.</p> <p><i>Historia wychowania</i>, t. 1-2, red. Ł. Kurdybacha, Warszawa 1965-1968.</p> <p><i>Historia wychowania. Wiek XX</i>, t. 1-2, red. J. Miąso, Warszawa 1980.</p> <p>Kiryk F., <i>Nauk przemożnych perła</i>, Kraków 1983.</p> <p>Krasuski J., <i>Tajne szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej 1939-1945</i>, Warszawa 1977.</p> <p>Kurdybacha Ł., Mitera-Dobrowolska M., <i>Komisja Edukacji Narodowej</i>, Warszawa 1973</p> <p>Litak S., <i>Historia wychowania do XVIII w.</i>, Kraków 2004.</p> <p>Marrou H. I., <i>Historia wychowania w starożytności</i>, Warszawa 1969.</p> <p>Mrozowska K., <i>Szkoła Rycerska Stanisława Augusta Poniatowskiego 1765-1794</i>, Wrocław – Warszawa – Kraków 1961.</p> <p>Szulakiewicz W., <i>Historia oświaty i wychowania w Polsce 1944-1956</i>, Kraków 2006.</p> <p><i>Wkład pijarów do nauki i kultury w Polsce XVII–XIX wieku</i>, red. I. Stasiewicz-Jasiukowa, Kraków 1993.</p> <p>Wołoszyn S. <i>Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie</i>, Warszawa 1964.</p> <p>Wroczyński R., <i>Dzieje oświaty polskiej</i>, t. 1-2, Warszawa 1996.</p> <p><i>Z dziejów szkolnictwa jezuickiego w Polsce</i>, opr. zb., Kraków 1994.</p> <p>Żołędź D., <i>Ideały edukacyjne doby staropolskiej. Stanowe modele i potrzeby edukacyjne szesnastego i siedemnastego wieku</i>, Warszawa – Poznań 1990.</p> <p><u>Materiały źródłowe:</u></p> <p><i>Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej</i>, t.1-3, red. S. Wołoszyn, Warszawa 1965, II wyd., Kielce 1995.</p> <p><i>Historia wychowania. Wybór źródeł</i>, S. Możdzeń, t. 1-7, Kielce 1993-1998.</p>
Literatura uzupełniająca:	<p>Sobczak J., <i>Nowe wychowanie w polskiej pedagogice okresu Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1936)</i>, Bydgoszcz 1998.</p> <p>Wołoszyn S., <i>Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku. Próba syntetycznego zarysu na tle powszechnym</i>, wyd. II, Kielce 1998.</p> <p>Wnęk J., <i>Dziecko w polskiej literaturze naukowej (1918-1939)</i>, Warszawa 2012.</p> <p>Żołędź-Strzelczyk D., <i>Dziecko w dawnej Polsce</i>, Poznań 2006.</p>